

Astrid Stampe Feddersens informationstale

Taler

Astrid Stampe Feddersen
Medlem af Danske
Kvindesamfund

Sted

Nykøbing Falster

Omstændigheder

Oprindelig trykt i *Kvinden og Samfundet* årgang 24 (22) 1908, s. 274-275.

Spatieret tekst fra originalen er kursiveret, red.

*) Se Meddelelsen herom under Københavns Kredsen.

En handske

Professor *Emil Poulsen* og Frue har for nylig ved sin ypperlige oplæsning af »En handske« i ti af »Dansk kvindesamfund«s kredse gjort dette digterværk levende for sine talrige tilhørere. Og professoren og frue vil nu d. 7de januar sætte kronen på værket ved at læse det højt i Kbhvn.*) Man kan ikke takke dem varmt nok herfor, når man tager i betragtning, at vor nationalscene, som har spillet så mange mindre gode stykker, har haft råd til at kaste vrage på dette lille dramatiske mesterværk, fint og skarpt i sin karaktertegning, dybt, rent og dog forstående i det synspunkt, det fremfører.

Jeg vil gerne med et par ord opfordre særlig ungdommen til at møde talrig ved denne oplæsning - jeg kan spå den en stor kunstnerisk nydelse. Min særlige grund til at opfordre den til at give møde er dog den, at »En handske« er et indlæg i den standende forhandling om forholdet mellem mand og kvinde, som enhver har godt af at låne øre. Når jeg nærmere vil forklare dette, tror jeg, at det lykkes bedst ved at hidsætte noget af en tale, jeg holdt til Bjørnstjerne Bjørnson, da han 1906 gjorde dansk kvindesamfund den ære at tale ved vort årsmøde i Horsens og bagefter være vor gæst. Talen lød således:

— — — »Jeg regner det for mit livs store lykke, at min ungdom faldt på en tid, da Bjørnson og Ibsen sendte sine mægtige digterværker ud og fyldte ung-

dommen med sine rene, dybe følelser og tanker. Og jeg vil takke Dem, Bjørnstjerne Bjørnson, fordi der bagved digterværkerne stod et menneske, et menneske med en så ubetvingelig idealitet, at De ingensinde har frygtet for at sige Deres mening, om den end aldrig så meget gik imod strømmen, både bagstrævets og fortroppens strøm.

Der er dog et af Deres digterværker, jeg særlig trænger til at takke Dem for, og det er »En handske«.

Hvor er det muligt, at en mand kan, med såmeget menneskekundskab og finfølelse, forstå, hvad der foregår i den unge ufordærvede kvinde, der med hele sit varme hjerte knytter sig til den mand, hun elsker, og så får den sorg og skuffelse, at manden har skjult for hende, at han en gang er falden dybt og tilmed har følt sig *berettiget* til at skjule det, mens han af hende krævede en uplettet fortid og sammen med hende nød denne rene, unge, friske kærlighedslykke, så at hun måtte tro, at han gav en lignende af den, han modtog. De har i »En handske« slået et mægtigt slag mod den store samfundsløgn, vi lever og i særdeleshed har levet i, hvor ialfald middelstandens og de højere klassers unge piger opdrages med et bind for øjnene, opdrages til den tro, at mænd og kvinder går med samme forudsætninger ind i ægteskabet.

De sagde i Deres foredrag i formiddags, at det, samfundet trængte til, var netop de egenskaber undertrykkelsen havde udviklet hos kvinderne: tålmodighed, barmhjærtighed o. s. v.

Der er én egenskab til, som dels ligger i kvindens natur og i den omstændighed, at hun er slægtens moder, dels i det tilbagetrukne liv, hun har levet: *det er hendes større moralske renhed*. Denne er efter min mening hendes allerstørste rigdom, hendes allerbedste skat. Og denne trænger samfundet fremfor alt til, at hun bringer det. Det er i mine øjne hendes største mission! Alf siger, da han skilles fra Svava, og hun giver ham et håb om, at de igen kan blive venner: »når jeg kan få den store tilliden tilbage«, disse ord: »*Jo højere kransen hænger, des mere er livet værdt for mig*«.

Disse skønne ord skulde de unge kvinder hjælpe hver en ung mand til at gøre til sine, så vilde samfundet snart se anderledes ud.

Der føres i vor tid mangfoldige forhandlinger om forholdet mellem mand og

kvinde, ægteskabet o. s. v. Det er ganske udmærket, at dette spørgsmål bliver grundig belyst fra alle sider, og at alle meninger frit får lov at brydes.

De, Bjørnstjerne Bjørnson, har i »En handske« bragt et vægtigt og dybt indlæg i denne Sag. Men hvad digteren giver samfundet i sine digterværker, det får dobbelt betydning, når levende mennesker fører det frem på scenen.

Det er en skam for den danske nationalscene, at den aldrig har ladet Dem, Bjørnstjerne Bjørnson, gennem dette digterværk fra vor nationalscene bringe Deres mægtige indlæg i dagens strid, at vores store skuespillerinde, fru Hennings, ikke fik lejlighed til at give den stolte højbårne Svava liv, som hun f. eks. har gjort det med Nora i Ibsens »Et dukkehjem«.

— — — Deres digterværk har også bud til nutidens ungdom, og jeg véd, at jeg taler på tusinder af unge kvinders vegne, når jeg bringer den varmeste tak til den store digter, Bjørnstjerne Bjørnson, fordi De har forstået kvindens følelsesliv så godt, at De, gennem »En handske« har bragt den unge ufordærvede kvindes indlæg i den åbne, ærlige forhandling om forholdet mellem mand og kvinde, som det er en lykke, at denne tid har bragt.«

Det spørgsmål »En handske« fremfører, er et af nutidens største. Der er mange forskellige meninger om det, og det er godt, at de kommer åbent frem og får lov til at brydes. Karen Bornemanns digter har nylig lagt en kvinde ytringer i munden, som det store flertal af kvinder ikke vil vedkende sig som sine. Den unge, ufordærvede kvinde dukker sig sky og kan ikke selv fremføre sine meninger. Så er det godt, at en mand som Bjørnson har forstået hende, og at han har givet hendes tanker ord.

Måtte disse ord og disse skikkelser blive rigtig levende for tilhørerne, og måtte ungdommen forstå, at det er for den, »En handske« er digtet.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Hyldesttale, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/astrid-stampe-feddersens-informationstale-1908>